

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Quid si non pereat sed minuatur census & non possit adiri Pontifex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

ponunt Berous, & Guido Papa apud March. de ord. *tratt. 2. part. 2. cap. 12. num. 2.* docentis, ubi Testator meminit quantitatis solvendæ pro Missis, (idem dicunt in similibus dubiis dispositionibus pro quacunque materia) quamvis quantitas sit insufficientis ad dispositas Missas, non tamen hæredem, nisi ad quantitatem assignatam, & nullo modo ad supplementum. Ratio est Primo, quia ex quo testator meminit quantitatis pecuniæ, præsumitur illam principaliter, & taxativè voluisse, & non aliam infumam, quia talis est natura amoris pecuniæ, ut homines in similibus dispositionibus communiter mentem maxime apponant ad deliberandum de quantitate infumam; Vnde, si assignant, multum deliberat eam assignant, atque adeo principaliter, & taxativè. Secundum, quia, ut lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 4. diximus, non est imponendum onus grave, nisi certò de illo constet, ac nunc non certò constat, quia testatoris verba, de quibus agimus, dubia sunt. Tertio, quia in dubio melior est conditio possidentis. At nunc Hæres eam possidet. Quarto, docent non ignobiles Doctores (Mol. Sanch. Menoch. Mantica, & Bonac de contr. disp. 3. quæst. 17. part. 7. m. 7. addens Sanchez esse pro hac opinione in summa, cap. 13. m. 8. & cap. 15. m. 49. licet sibi contrarium lib. 3. de marim. d. 18. num. 24.) semper præsumi Testatorem voluisse gravare hæredem, quam minimum possibile est, l. unum. ex sam. §. si rem, ff. de legat. 2. & in dubio semper fieri interpretationem pro hærede contra legatarium, vel fideicommissarium, l. apud. Jul. §. Scio, ff. de legat. 1. nec eandem esse rationem de legatis etiam piis, ac de testamentis, cum Testamenta ample explicanda sint, l. in testam. ff. de reg. jur. non ita legata, quantumvis pia. Cum igitur hic præcipue agamus de legatis Missarum, & quidem dubiis, Interpretatio non pro legato, sed pro hæredibus facienda est, adeoque ad nihil, nisi ad assignatam nominatim pecuniam, sunt hæredes compellendi.

Hæc nobis, quæ Iurisperitorum sunt propria, rudi Mineræ insinuasle sufficiat. Certe Fraxinellus de Sacerd. oblig. lib. 4. §. 24. num. 2. ex hoc capite, quia Testatores Communiter curant gravare suos hæredes quam minimum possunt, unde non sit certum, quod præsumi possit mentem illorum fuisse, ut aucto decursu temporis Missæ stipendio, hæredes teneantur ad augendum stipendium colligere non esse impossibile non teneri. Esto teneant etiam, probabiliter doceat cum aliis Diana part. 2. tratt. 14. resol. 17.

Ad Hæres pro Missis legatis debeat stipendium, quod currit tempore dispositionis, an tempore executionis?

83. Dubitabis Vndecimo, quando Testator non expressit quantitatem pecuniæ, sed disposuit ut celebrentur Missæ v. g. in perpetuum, si contingat tempore dispositionis fuisse majus, vel minus Missæ stipendium, quam tempore, quo actu sunt celebrandæ, teneantur hæres ad pretium currentis, tempore dispositionis, an tempore executionis.

84. Dico teneri ad currentis tempore executionis. Ita Barrol. Gevin. Monera apud March. de ord. tratt. 3. part. 2. cap. 22. num. 9. Ratio est, quia in tali dispositione Testator respicit principaliter ad tot Missas, ut ex supradictis constat, ergo præsumitur eas voluisse, quocunque dato stipendio, quod currit, quando dicendæ sunt Missæ, quod est tempus executionis.

85. Illud tamen adverte, quod si hæres negligenter se habuerit, nec curaverit Missas pro anima testatoris, intra competentis tempus celebrari (quod tempus si a testatore præscriptum non fuerit, quantum sit colligetur ex mox dicendis §. 9.) certe propter damnum, quod, causæ hæredis, inferretur Defuncto, si Missæ non celebrentur: supplere omnino illud, quod deest, ut ex se patet, dicentis hæres tenebitur.

Quid fiet de Decursu non solutis antea pro Missis, sed nunc redditus?

86. Dubitabis Duodecimo in hunc modum. Hæres quidam Testatoris, qui legavit centum aureos supra quandam fundum pro Missa quotidiana celebranda à Monasterio per decem annos non solvit talem summam, unde nec celebrare fuit tunc Missæ, reddit nunc Monasterio mille aureos, fructus scilicet, decem annorum præteritorum, potestne Monasterium illos retinere?

Respondeo, posse cum onere celebrandi Missas respondentes decem annis; Quod superest Monasterij est. Ratio est, quia fructus legati legatario debentur cum eodem onere, quo legati fuerunt. Ita Molina tom. 2. de infir. d. 20. §. 2. alique.

87. Quid si fuerint legati Sacerdoti Capellano v. g. talis Ecclesiæ: cum enim hic unus Sacerdos occupandus sit ad explendam quotidianam Missam, quæ deinceps celebranda erit ad Missas præteritas supplendas non sufficit.

Respondeo. Suppleat per alios, sicuti supplere etiam Monasterium per suos varios Sacerdotes, potuit, quodque superest, Capellani erit propter eandem rationem modo dictam: per illam enim pinguius elemosinam præsumitur Testator Capellano, sicut Monasterio benefacere voluisse.

88. Vnum adverterem. Nam si redditus, seu elemosyna legata, esset Missis adæquate respondens, hoc est, non esset pinguis seu excedens, tunc non statim præsumere oportet. Testatorem voluisse Capellano gratificari, posset enim tunc dici solum illum voluisse merum numerum Missarum. Quare si eveniret casus prædictus, quando pro Missis non celebratis redderetur magna summa, distinguendum esset. Si enim ex circumstantiis colligatur Capellano voluisse Testatorum gratificari, ut si Capellanus fuisset Testatoris consanguineus, concivis, pauper, &c. Capellano cum prædicto onere faciendi celebrare Missas non tunc celebratas competeret illud ius faciendi celebrare. Sed si id non colligatur, posset hæres ex se facere supplere per alios. Ratio est, quia in priore casu, quando gratificatus fuit Capellanus, ipse ius videtur habere legati, in posteriore, solum ipsa Missæ celebrandæ.

Si tale legatum fuit additum loco, An reddita summa pro præteritis Missis requiratur omnino, ut Missæ celebrentur in loco à Testatore designato? colligetur ex dicendis infra c. 2. §. 1. a. n. 5.

Quid fiat si census relictus pro Missis pereat?

89. Dubitabis Decimotertio. Si census relictus pro Missis pereat in totum (nam si ex parte diminuat, quomodo recurrendum sit ad Pontificem supra §. 2. a. n. 1. vidimus) ad quid teneatur Ecclesiæ?

Respondeo, si cum sua culpa, tenetur, ut certum est, relatrice totum damnum, si nulla sua culpa, ad nihil obligatur. Ita Fraxinell. de oblig. Sacerd. lib. 4. m. 27. Ratio est, quia Ecclesiæ obligatur propter stipendium, & sub illo Testator eam obligavit: at hoc iam deest ergo, &c. Sanè ita accidit in Beneficio quocunque, quod datur propter Officium percunte enim fructu Beneficii, cessat obligatio ad officium. Nec tunc est recurrendum ad ullum Superiorem, si enim perit census, ad quid moderatio petenda erit?

Quid si non pereat, sed minuaturs census, & non possit adiri Pontifex?

90. Dubitabis Decimoquarto. Quid si ita diminuat propter aliquod caput ex dictis §. 2. n. 1. Ut stipendium fiat evidenter minus infimo iusto, nec hæres suppleat; & Capellanus non possit adire Pontificem?

Respondeo. Castrop. de Sacram. tratt. 22. d. vinca de Euch.

Euch. p. 15. n. 7. qui non meminit hujus Decreti de Celebratione Missarum, docet quando adiri non potest Ordinarius (dicamus nos post Decretum) quando adiri non potest Summus Pontifex, qui stipendium taxet, Missasque diminuat, probabile esse, posse Capellanum ex se diminueret, seque indemnem servare; esse enim id de jure naturæ, contra quod Decreta hæc Sacre Congregationis non præsumuntur agere. Cæterum monet id moraliter contingere non posse. Dum enim Capellaniam voluntariè admittit, illam retinet, Superiorèmq; non adit, sibi imputet, atque adeo tenetur integrè satisfacere.

91. Sed certè casus non est tam rarus, ut moraliter contingere non possit, accidit enim sæpè, ut quando Capellanus admittit onus, census fuerit sufficiens, deinde sine culpa diminuat; & ex alia parte, sive propter paupertatem, sive propter aliud, non possit adire ad eum, cui licet numerum Missarum temperare. Vide tamen id, quod mox notabo n. 96.

Quod census pro Missis differtur solvi, quid faciendum, dicitur §. 9. n. 12.

Quid fiet si census pro Missis relictis augeatur.

92. Dubitabis Decimoquartò. Sic reliquit Monasterio Testator domum, vel vitidarium, ut ex pretio locationis, vel fructu dicantur Missæ: crescent arbores, crescitque ex concursu populi pretium locationis, suntne augendæ Missæ?

Respondeo, posito, quod constet noluisset Testatorem pingui redditu benefacere Monasterio, nec taxasse Missas modo dicto à num. 72. sed voluisse ex toto redditu Missas celebrari, aio esse distinguendum cum Fraxinel. de oblig. Sac. sect. 4. §. 25. Si enim Viridarij, vel domus locatio crescat ex indultia Monasterij, quia scilicet arbores plures plantavit, vel officinas domus auxit, vel quid simile, non erit augendus Missarum numerus, quia illud augmentum est fructus indultie Monasterij: At si ex natura sua arbores creverint, vel casu ex frequentia populi creverint, domus locatio, tunc augendæ erunt Missæ. Ratio est, quia voluntas Testatoris est, ut totus fructus rei sue pro Missis expendatur. Adde contrarium eandem esse rationem, si ergo diminuta locatio, vel fructu diminuentur & Missæ modo supradicto, ergo aucto redditu, & Missæ erant augendæ.

93. Una potest esse exceptio, quando raro contingit tale augmentum: & aliquando etiam raro fortasse fuit decrementum: tunc enim unus annus compensatur cum alio, ut mox in simili dicam n. 96.

94. Quid, si, eo tempore, quo augetur talis redditus, inveniatur, quod etiam sit auctum stipendium Missæ, poterint tunc compensari incrementum redditus cum incremento stipendij? Respondeo. Puto posse cum Rodriguez tom. 4. Summæ, cap. 12. de Missa. num. 10. quia tunc servatur æqualitas inter augmentum utriusque.

Quid fiet si augeatur taxa stipendij Missæ?

95. Dubitabis Decimosexto. An si censu pro designatione tot Missis invariato, crescat taxa stipendij Missæ v. g. erat medius Iulius, fiat (Episcopo sic disponente, vel communi praxi sic acceptante) unus interger Iulius: An, inquam, possit diminui, numerus Missarum? Respondeo, posse diminui cum autoritate Pontificis, & hanc esse unam ex causis moderationis Missarum, ut diximus supra: & in casu necessitatis idem posse affirmari, quod modo ex Castropalao num. 90. insinuamus, paritas rationis videtur ostendere, ut scilicet Ecclesia vel Capellanus se indemnem servet, neque enim præsumit Testator in tali necessitate injustè eos aggravare voluisse. Ita Bordonus ref. 35. num. 27. Aversa de Eucharist. q. 11. sect. 18.

96. Illud tamen tum in hoc, tum in casu, de quo num. 89. diximus, noto perlibenter. Si per aliquos praeritos Ecclesia habuit stipendium pro prædictis augmentis, ut esse consuevit, quando pinguem Capellanum ut legatum fundavit Testator, non posse statim diminui Missas prætextu, quod taxa stipendij creverit, vel decreverit census. Ratio est, quia sicuti antea fuit commodo tuo, ita tuo incommodo stare nunc debet defectumque hujus anni compensare congruum est cum aliorum annorum excessu, ut modo, in simili num. 97. dictum est.

Quare tam hic, tum in dictis num. 91. & 93. judicium prudentis est decidendum, quando excessus, vel defectus est tantus, ut merito diminutio, vel auctio Missarum facienda sit.

Quid si taxa stipendij decrescat?

Vbi,

An Religiosus stare debeat taxa facta ab Episcopo?

97. Dubitabis Decimoseptimo. Quid contra fiat, si, invariato dicto censu pro tot determinatis Missis, decrescat taxa stipendij? Erat v. g. unus Iulius, fiat medius Iulius, eritne augendus numerus Missarum?

Respondeo. Si ex circumstantiis constet Testatorem noluisset Ecclesie pinguem redditum relinquere, augendum puto. Ratio est, quia tunc in casu huius dubitationis Testator præsumitur velle censum equari Missis, & Missas censui: At si id non constet de legatum, seu Capellania fundata præsumitur obligatè, non puto augendum, quia tunc præsumitur Testator suo Capellano, ut assolet benefacere voluisse, puto quod determinatas Missas præscripsit, & nihil aliud explicuit.

98. Sed dum meminimus taxæ stipendij, datur occasio querendi: Vtrum si Episcopus taxat unum Iulium v. g. deberi pro una Missa, obligetur Religiosus exemptus stare huius taxæ: An potius possit à voluntate dantis recipere duos Iulios, posito quod hoc sit stipendium summum, quod currit abstrahendo ab Episcopi legitima taxâ? Respondeo. Si voluntate dantis, tanquam pinguis elemosyna; tam Regularis quam Sæcularis, potest, quia taxa Episcopi non excedit liberalitatem Fidelium. Difficultas ergo sola consistit, quando quis det illud plus tanquam stipendium Missæ, aliter omnino non daturus, in quo casu cum certum sit Sæcularem Sacerdotem debere taxâ à suo Superiori legitimè constitutâ se conformare, puto merito dubitari: An id etiam debeat Religiosus exemptus.

99. Dico hanc quæstionem similem esse illi: An Ecclesiastici teneantur stare taxis, & metis in pretio rerum, quas Principes sæculares taxant; ita enim Ecclesiastici non sunt Principibus sæcularibus subditi, sicuti exempti non sunt subditi Episcopis. Quoniam ergo communior, & vera opinio est illos debere stare metis taxatis à Principe, si non directè, ceterè consequenter ex eo, quod posita tali metâ pretium justum talis rei non erit indivisibiliter, nisi per illam metam, unde si quis plus accipiat quam justitiam accipiet, quia sumit ultra debitum rei pretium. Ita Molina, Vasquez, Bonacin. aliique, quos sequitur & citat Castropal. tom. 1. tract. 3. de legum. d. 1. part. 24. §. 6. num. 1. Ideo etiam in casu nostro, posito, quod Episcopus taxat dandum pro stipendio Missæ, unum verbi gratia, Iulium, unus Iulius est Missæ indivisibile stipendium, quare quicquid ex hoc solo titulo accipietur, contra justitiam erit. In casu enim Missatum, licet non interveniat vera venditio, & emptio, quia esset Simonia, tamen ut alibi innuavimus, proportionaliter ad veram venditionem, vel emptionem, etiam in Missatum casu debetur.